

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **G. M., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpený JUDr. D. S., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v B., proti odporcovi: **M. K.**, bývajúci v Ž., **o zaplatenie 134,15 eur s príslušenstvom**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 16 C 21/2007, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2008 sp.zn. 9 Co 372/2007, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2008 sp.zn. 9 Co 372/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina (súd prvého stupňa) rozsudkom zo 4. októbra 2007 č.k. 16 C 21/2007-56 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 4 849,80 Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 4 041,50 Sk od 29. decembra 2001 do zaplatenia. Návrh vo zvyšku zamietol. Vo výroku svojho rozsudku tiež uviedol, že „odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 0,-- Sk.“

Navrhovateľ napadol odvolaním rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol návrh vo zvyšku (úroky z omeškania a úroky z úveru) zamietnutý a vo výroku o trovách konania.

Krajský súd v Žiline (odvolací súd) uznesením z 31. marca 2008 sp.zn. 9 Co 372/2007 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým „určil odporcovi zaplatiť“ navrhovateľovi úrok z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 4 041,50 Sk od 29. decembra 2001

do zaplata, ako aj vo výroku, ktorým bol zvyšok nárokov (úroky z úveru) zamietnutý a tiež aj vo výroku, ktorým navrhovateľovi trovy neboli priznané, potvrdil. Odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok súdu prvého stupňa v ostatnej, odvolaním nenapadnutej časti, „ponechal nedotknutý“.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu navrhovateľ podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Na odôvodnenie dovolania uviedol, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa navrhovateľa predmetná vada konania spočíva v tom, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 223 O.s.p. rozhodol o jeho odvolaní uznesením, čím mu odňal možnosť podať návrh na obnovu konania podľa ustanovenia § 228 a nasl. O.s.p. Návrhom na obnovu konania totiž možno napadnúť, s výnimkou uznesenia o zmieri, iba rozsudok súdu. V ďalších častiach dovolania navrhovateľ obširne uviedol dôvody, z ktorých má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je správne.

Odporca sa nevyjadril k dovolaniu navrhovateľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), skúmal v prvom rade, či je dovolanie navrhovateľa vôbec prípustné, pretože dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008). Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo uznesenie súdu prvého stupňa potvrdené, je dovolanie prípustné vtedy, ak v ňom odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovoláním navrhovateľa napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2008 sp.zn. 9 Co 372/2007, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutých častiach, ale nemá znaky vyššie uvedených uznesení a dovolanie proti nemu podľa ustanovení § 239 O.s.p. nie je preto prípustné.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie sú postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ustanoveniach § 237 O.s.p. Podľa nich dovolanie je prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je pritom predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

V prejednávanej veci navrhovateľ odôvodnil prípustnosť dovolania vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. tým, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tvrdiac, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 223 O.s.p. rozhodol o jeho odvolaní uznesením.

Navrhovateľ vytýka vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. odvolaciemu súdu dôvodne.

Podľa § 223 O.s.p. odvolací súd rozhoduje rozsudkom, ak potvrdzuje alebo mení rozsudok; inak rozhoduje uznesením.

Zo zmyslu a obsahu v tomto normatívnom texte použitých slov a nimi utváratej vety (z jazykového výkladu normy) vyplýva, že pokiaľ ide o formu jeho rozhodnutia, odvolací súd rozhoduje rozsudkom aj uznesením. Rozsudkom rozhoduje o odvolaniach smerujúcich proti rozsudkom, ktoré sú potvrdené alebo zmenené (hoci len sčasti). V ostatných prípadoch odvolací súd rozhoduje uznesením. Citovaná norma neustanovuje žiadnu výnimku z tohto normatívu, a to ani v prípade, že predmetom odvolacieho konania sa stal iba úrok z omeškania alebo jeho zročnosť.

Nie je možné sa prikloniť ani k prípadnému záveru, že by rozhodnutie súdu prvého stupňa malo v časti o príslušenstve pohľadávky, ktorá časť bola iba napadnutá odvolaním, povahu uznesenia.

Podľa § 167 ods. 1 O.s.p., ak zákon neustanovuje inak, rozhoduje súd uznesením. Uznesením sa rozhoduje najmä o podmienkach konania, o zastavení alebo prerušení konania, o odmietnutí návrhu na začatie konania, o zmene návrhu, o späťvzatí návrhu, o zmieri, o trovách konania, ako aj o veciach, ktoré sa týkajú vedenia konania.

Súd teda rozhoduje uznesením vtedy, ak zákon neustanovuje inak (rozhodovanie rozsudkom, platobným rozkazom, osvedčením o dedičstve, opatrením) alebo ak zákon priamo a výslovne predpisuje, že súd rozhoduje vo veci samej uznesením. Vo veci samej sa uznesením rozhoduje vo volebnom súdnictve (§ 250z a nasl. O.s.p.), v konaní o dedičstve, v konaní o výkone rozhodnutia, v súdnom exekučnom konaní a pod. Zo žiadneho z procesných ustanovení nevyplýva, že by sa uznesením rozhodovalo aj o príslušenstve pohľadávky.

Súd prvého stupňa rozhodol rozsudkom. Ak teda odvolací súd ho v napadnutej časti potvrdil, mal rozhodnúť tiež rozsudkom. Pokiaľ tak nekonal zaťažil svoje konanie vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. pretože účastníkom odňal právo zúčastniť sa na verejnom vyhlásení rozsudku (§ 156 ods. 1 O.s.p.).

Ústavná požiadavka vyhlásiť rozsudok súdu verejne, zakotvená v čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej iba „ústava“), vychádza z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, preto jej podstata a účel sa nemôže zásadne odlišovať od definície podanej v kontexte týchto zmlúv, napr. Európskym súdom pre ľudské práva.

Ústava zaručuje nie teoretické a iluzórne práva, ale konkrétne a účinné, preto požiadavku verejného vyhlásenia rozsudku možno považovať za splnenú len vtedy, ak má verejnosť možnosť získať informácie o dátume a mieste vyhlásenia rozsudku tak, aby pri takomto zverejnení mohol byť prítomný ktokoľvek, kto má o to záujem, pričom vo vzťahu k účastníkom konania sa musí vychádzať z prezumpcie tohto záujmu (porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 5/02).

Verejnosť konania patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu a inú právnu ochranu. Princíp verejnosti však nie je absolútnym (verejnosť možno výnimočne vylúčiť v prípadoch ustanovených zákonom – porovnaj čl. 48 ods. 2 druhá veta ústavy); výnimky z tohto princípu sa ale vzťahujú na súdne pojednávanie (prerokovanie), nie však na vyhlásenie rozsudku. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku je bezvýnimočná. Verejné vyhlásenie rozsudku súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o tom účastníkov konania (v danom prípade dodržaním postupu podľa § 156 ods. 3 O.s.p.). Účastník konania má právo byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu a len on sám môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní. Jeho rozhodnutie nemôže ovplyvniť postup súdu pri realizácii konania v intenciách článku 142 ods. 3 ústavy. Iný postup súdu znamená porušenie ústavnosti v konaní pred ním, ktoré spočíva v porušení základného práva účastníka konania zakotveného v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s článkom 142 ods. 3 ústavy. Princíp verejného vyhlásenia rozsudku má povahu ústavného príkazu pre všeobecné súdy, podľa ktorého v prípade, že rozhodujú vo forme rozsudku, sú povinné tieto rozsudky vyhlasovať vždy verejne. Ide tu o ústavnú záruku, že všeobecné súdy, ako štátne orgány, nemôžu obmedziť právne postavenie účastníkov v konaní pred nimi, ktoré postavenie im má poskytnúť možnosť verejne sa oboznámiť s obsahom rozsudku a s jeho odôvodnením (právo na aktívne, faktické, pozitívne konanie štátu, ktoré má základ v ústave a jej princípoch).

Verejné vyhlásenie rozsudku nie je len formálny a samoúčelný úkon. Jeho podstata má zásadný význam a spája sa s viacerými procesnoprávnymi dôsledkami. Vyhlásením rozsudku konanie nekončí a ešte aj pri verejnom vyhlasovaní majú účastníci konania procesné práva a povinnosti. Ide tu o úkon súdu, ktorý je z hľadiska vecného, časového, miestneho a personálneho neopakovateľný a nezameniteľný s iným úkonom súdu. Z hľadiska vecného ide o to, že pri verejnom vyhlásení rozsudku má účastník, ak boli dodržané podmienky oznámenia vyhlásenia tohto rozsudku, možnosť uplatniť procesné práva smerujúce k ochrane pred „tajnou justíciou“ vymykajúcou sa kontrole verejnosti a tiež práva zabezpečujúce účastníkovi možnosť kontroly súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska účastníkovej vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom – akými konkrétnymi výrokmi – je viazaný). Nezanedbateľným je tiež procesné oprávnenie účastníka preveriť, či súd vyhlásil rozsudok na oznámenom mieste a v oznámenom čase (hľadisko miestne a časové). Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka je aj jeho právo preveriť (zistiť), v akom zložení (hľadisko personálne) súd vyhlásil rozsudok (porovnaj v tejto spojitosti najmä § 237 písm. g/ O.s.p.) a s akým odôvodnením (hľadisko vecné). Procesný nedostatok odvolacieho súdu vo vzťahu k tomuto úkonu (nenaplnenie ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p.), v dôsledku ktorého sa poprie samotná podstata verejného vyhlásenia rozsudku (keďže sa neoznámí čas a miesto jeho vyhlásenia), je z procesného hľadiska nenapraviteľný (nedá sa nijako konvalidovať).

Odvolací súd vychádzajúc z nesprávneho záveru, že v predmetnej veci sa rozhoduje uznesením, nezachoval potom zákonom stanovený postup, t.j. oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku. To malo za následok predovšetkým znemožnenie samotnej účasti navrhovateľa na verejnom vyhlásení rozsudku – verejnom oboznamovaní súdu o tom, ako rozhodol (aké konkrétne výroky vyslovil) a z akých dôvodov. Tento nesprávny procesný postup odvolacieho súdu mal pre navrhovateľa ďalší negatívny procesný dôsledok v tom zmysle, že odvolací súd mu nevytvoril procesnú možnosť kontroly, či jednotlivé výroky rozsudku, ktorý jej bol doručený v písomnom vyhotovení, sú v plnom rozsahu totožné s verejne vyhlásenými výrokmi rozsudku, a či snád' neboli prípadne dodatočne zmenené (podľa § 156 ods. 4 O.s.p. je totiž súd viazaný vyhláseným rozsudkom a vyhlásený rozsudok nemôže zmeniť, i keby si neskôr uvedomil, že rozhodol nesprávne). Odvolací súd teda uvedeným chybným procesným postupom (nedošlo k oznámeniu miesta a času vyhlásenia

rozsudku v zmysle cit. § 156 ods. 3 O.s.p.) nevytvoril navrhovateľovi zákonom predpokladanú procesnú možnosť účasti na verejnom vyhlásení napadnutého rozsudku.

Nedodržanie postupu oznámenia času a miesta vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu znamená z pohľadu spomenutých kontrolných a ochranných oprávnení účastníka toľko, že korekciu porušených procesných práv účastníka možno v dovolacom konaní docieľiť len zrušením takéhoto rozsudku, ako rozsudku zaťaženého vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu má uvedenú vadu, je dovolanie navrhovateľa proti nemu nielen prípustné, ale aj dôvodné, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť správne. Dovolací súd preto dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie podľa § 243b ods. 2 O.s.p. Vzhľadom na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu len z procesných dôvodov nezaoberal sa ďalšími dôvodmi, z ktorých navrhovateľ vyvodzoval opodstatnenosť svojho opravného prostriedku.

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. októbra 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková